

“Türk-Türkiye” ifadelerinin kaldırılmak istenmesinin asıl nedeni...

18.02.2018

Nurzen Amuran: Sayın Öztürk, ülkemizin önemli bazı sorunlarına değinmek istiyorum. Okurlarımıza iletelim. Sizin iki uzmanlık alanınız var. İlki maden mühendisi olmanız, ikincisi hukukçu olmanız. Yeraltı zenginlikleri açısından dünyanın özel bir bölgesinde yaşıyoruz. Türkiye'nin, maden yatakları potansiyeli yönünden durumu nedir, ülkemizde madencilğe gerektiği kadar önem veriliyor mu?

Ali Rıza Öztürk: Ülkemiz, zengin ve çeşitli maden yataklarına sahiptir. Türkiye, dünya madenciliğinde 132 ülke arasında toplam üretim değeri itibarıyla 28; üretilen madenlerin sayısı itibarıyla 10. sırada yer almıştır. Ülkemizin dünya maden rezervleri içindeki payı yaklaşık % 0,5'dir. Ancak ülkemiz ekonomisinde madenciliğin önemli bir yeri olduğu söylenemez. Madenciliğin yarattığı katma değer 4 – 5 milyar dolar olup, bunun GSMH içindeki payı ise % 1,5 dolayındadır. Gelişmiş ülkelerde ve diğer gelişmekte olan ülkelerde madencilik sektörünün GSMH içindeki payı bizden çok çok fazladır. Örneğin; ABD'de % 4,2, Almanya'da % 4 düzeyinde. Miktar olarak Almanya'da 30 milyar \$, ABD'de ise 150 milyar \$'dır. Gelişmekte olan diğer ülkelerde madencilik sektörünün GSMH içindeki payının % 20'lerde olduğu görülmektedir. Hangi zenginliklerin üzerinde oturduğumuzun farkında değiliz. Çünkü kendi maden potansiyelimizi ortaya çıkarabilmek için maden aramacılığını teşvik etmiyoruz.

Amuran: O zaman uyguladığımız politikaları sorgulayalım. size göre madencilik politikası nasıl olmalıdır?

Öztürk: Ülkemiz madenciliğinde bugüne kadar uygulanan, yerleşmiş bir politika yok ki... Madencilik, düşe kalka kendi kendine yürümeye çalışıyor. Yeraltı kaynaklarımızın gerçek sahibi millettir. Bu kaynaklardan yararlanma hakkı, üzerinde yaşayan topluma aittir. Tükenme ve yenilenemez özelliklerinden ötürü yer altı kaynakları üzerinde gelecek nesiller de hak sahibidir. Bu nedenle yer altı kaynaklarının toplum yararı gözetilerek planlanması ve üretilmesi gerekir. Ulusal madencilik ve enerji politikalarını oluşturmak zorundayız. Madenlerimizin, yeraltından alınıp tüketildikten sonra bir daha yerine konulma olanağı yoktur. O nedenle, Merkezi ve stratejik planlar yapmalı, verimli ve etkin madencilik politikası gütmeliyiz. O zaman yapılması gereken; ulusal temele dayanan, sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun, insan ve çevre odaklı madencilik ve enerji politikaları uygulayarak yer altı kaynaklarımızı ekonomiye kazandırmaktır. İnsan onuruna ve emeğine saygı, madencilik faaliyetlerinin planlanması ve uygulanmasında hareket noktası olmalıdır. Tüm faaliyetlerde olduğu gibi, madenciliğin esas amacı da; insan mutluluğunun ve refahının artırılmasıdır. Ulusal politikalarımıza uygun bir madencilik politikasının faaliyete geçirilmesi, Hükûmetten hükûmete değişmeyen bir devlet politikasının oturturulmasının zamanı gelmiştir. Çünkü maden yataklarının etkin değerlendirilmesi sürdürülebilir politikalarla mümkündür. Hükûmetten hükûmete geçişecek politikalarla kalıcı bir madencilik politikasını yürütmek mümkün değildir.

MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE HEM BİLGİ KİRLİLİĞİ VAR HEM DE KAFA KARIŞIKLIĞI YARATILIYOR

Amuran: Madencilik faaliyeti ile çevre korunması arasındaki ilişki ve denge ne olmalıdır?

Öztürk: Kendi kaynaklarını yok sayan, kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde değerlendiremeyen ülkelerin kalkınması mümkün değildir. Gerçek sahibi halkımız olan ve tükenebilir özellikleri nedeniyle yeniden var olma imkânlarının

olmamasından dolayı gelecek nesillerimizin de hak sahibi ve söz sahibi olduğu madenlerimizin, halkımızın yararına etkin bir şekilde değerlendirilmesi gereklidir. Madencilik sektöründe hem bilgi kirliliği var, hem kafa karışıklığı yaratılıyor. Bugün, gerçekten madencilik sektörü sanki yasa dışı bir faaliyetmiş gibi, madenciler de, yasa dışı birer eylemci gibi görülmektedir. Çevreyi koruma adına girilen eylemlerin aslında haklı veya haksız olup olmadığını enine boyuna irdelemek gerekiyor. Bugün çevreyi koruyan en önemli sektör madenciliktir. Eğer madencilik olmasaydı, yakıt olarak kullanacağımız yakıtların hiçbirisi olmayacaktı. Bugün kesilmedik orman kalmayacaktı. Oturduğumuz sandalye, koltuklar, yazdığımız bilgisayar, kalem, kâğıt, seyrettiğimiz TV hepsi madencilik sektörüyle ilgilidir. Böylesine önemli bir sektörü yasa dışı bir faaliyetmiş gibi gösteren bir anlayışı, hem insanın bireysel çıkarları bakımından hem de toplumsal çıkarları bakımından kabul etmek mümkün mü? **“Ya madencilik ya çevre”** diye bir dayatma artık günümüzde geçersizdir. Çünkü sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun madencilik politikasında **“ya madencilik ya çevre”** olmaz.

Amuran: Ama çevre de çok önemli?

Öztürk: İnsan odaklı bir faaliyet olan madencilik faaliyetinde de amaç, insanın mutluluğudur. Her sektörde olduğu gibi madencilik sektöründe de bazı kişilerin insana ve çevreye değer vermeyen uygulamaları toptancı bir anlayışla o sektöre mal edilemez. Kalkınmış ülkelere bakın. Esas olarak madencilik kaynaklarını çok iyi değerlendirdiklerini, verimli bir şekilde kullandıklarını çok iyi görebiliriz. Çevreye saygı göstererek, çevreye ilişkin tüm önlemleri alarak, hatta madencilik faaliyetleri nedeniyle zarar gören çevreyi yeniden eski hâline getirme yöntemlerini uygulayarak pekâlâ madencilik yapılabiliriz. Yanıtlanması gereken temel soru şudur: Türkiye, yer altı kaynaklarını değerlendirmekten vazgeçecek midir? Eğer vazgeçmeyecekse, bu kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde değerlendirme gereği var ise, o zaman, önlemlerini alarak madencilik politikalarını daha etkin bir şekilde yerine getirmesi gerekiyor ve buna yönelik bilgi kirliliği yaratmayı, kafa karıştırmaya yönelik tüm girişimleri de etkisiz bir hâle getirmesi gerekiyor. Dünyada kendi yer altı kaynaklarını değerlendirmeyen ve kendi yer altı kaynaklarını değerlendirmeye yönelik faaliyetleri yasa dışı faaliyetmiş gibi gören başka tek bir ülke var mıdır? Enerjinin, ucuz, kaliteli, temiz, sürekli ve güvenilir olması için kendi yerli yeraltı kaynaklarımızın kullanılması kaçınılmazdır. Yerli kaynakların değerlendirilmesinin önemi; ekonomik faydalarından daha çok stratejik yönden vazgeçilmez oluşlarıdır. Çünkü kendi kaynaklarını yok sayan, kendi kaynaklarını kendi ihtiyacı için kullanmayan bir ülkenin kalkınması mümkün değildir. Hem çevreyi koruyacağız, hem de madenlerimizi çıkaracağız. Elbette madenciliğin çevreye etkilerini yadsımak mümkün değildir. Ancak, çevre ve insan odaklı politikalarla, işletme sürecinde çevrenin korunması, işletme sürecinden sonra da yine çevrenin yeniden kazanılmasına uygun yöntemlerin uygulanması suretiyle çevreye zarar verilmeden de madencilik yapılabilir

Amuran: Geçtiğimiz günlerde TBMM'ye sunulan bir torba kanun tasarısında Maden Kanunu'nun ihaleleri düzenleyen 30'uncu maddesine yeni bir fıkra eklenmesi öngörülmüştü. Eklenen fıkraya göre “Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MiGEM) bir maden sahanın ihalesinin 2 defa yapılmasına rağmen talep olmaması durumunda sahanın aramalara açık hale geleceğini ilan edecekmiş. Bir ay boyunca ilanda kalacak saha için müracaat eden olursa, ihale yapılmaksızın belirlenen ihale taban bedeli üzerinden şirkete ruhsat verileceğini, müracaatın birden fazla olması durumunda başvuru yapanlar arasında yeniden bir ihale düzenleneceğini” belirtiyor. Bu durum sakıncalı mıdır?

Öztürk: Kanundaki değişiklik, ruhsat alınmış sahada ekonomik işletmeye elverişli rezervin olmayışı vs nedenlerle ruhsat sahibinin yükümlülüklerini yerine getirmediği için ruhsatı düşen sahalar içindir. Maden sahalarına arama ve işletme ruhsatı verilmesinde, verimli işletilmesinde, **“toplum yararı”** olmazsa olmaz bir koşuldur. Ancak Madenlerin korunmasını, verimli işletilmesini, işletilmesinde toplum yararının gözetilmesini; ne arama ve işletme ruhsatı veren kamu otoriteleri, ne de işletmeciler yeterince umursamıyor. Madencilik alanında yeterli teknik bilgisi, deneyimi, mali gücü olup olmadığına bakılmadan isteyen herkese maden arama ve uyduruk işletme projesi sunan herkese de işletme ruhsatı verilmektedir. Hiçbir sermayesi ve bilgisi olmayan binlerce kişi, maden arama ruhsatı alıp, hiçbir arama yapmadan yani para harcamadan kapı kapı dolaşıp maden ruhsatı pazarlamaktadır. Madencilik sektöründe ruhsat ticareti yapan çantacılar

türemiştir.

Amuran: Peki nasıl bir tedbire gereksinim var?

Öztürk: Maden arama ruhsatı alacaklardan bir arama programı ve arama bütçesi istenmeli ve her önüne gelene maden arama ruhsatı verilmemelidir. Ülkemizde son yıllarda madencilik sektörüne yatırım yapmak çok riskli hale gelmiştir. Sanayimizin ihtiyaç duyduğu hammadde güvencesini sağlamakla görevli madencilik sektörü son yıllarda yaşanan kaos nedeniyle yatırım yapılamaz bir hale gelmiştir. Yıllardır maden kaynakları doğru dürüst aranmadan ilkel yöntemlerle işletilmekte, hem çevre tahrip edilmekte, hem de maden rezervleri israf edilmekte ya da hiç bir işlem yapılmadan uzun yıllar atıl tutulmaktadır. Mali gücü ve teknik bilgisi olmayanlara, yani maden kaynağını bilimin ve mevzuatın öngördüğü biçimde işletebilme kapasitesi olmayanlara bile ruhsat verilebildiğinden, sektörde, ruhsat harcını ve mühendisin ve işçinin parasını dahi veremeyen madencilerden, ilkel yöntemlerle çalışılan ocaklardan geçilmiyor. Bu şekilde önüne gelen, maden sahalarını kapatmakta daha sonra ya bu sahalarda ekonomik ve verimli işletmeye elverişli maden rezervi olmadığından, ya da sermaye olmayışından madeni işletemez hale gelmeleri yüzünden ruhsatlar düşmekte ve bu şekildeki maden sahaları MİGEM'in elinde birikmektedir. MİGEM, Maden Kanununun 30. maddesi mevcut hükmüne göre düşen maden sahaları ihaleye çıkartmakta, ardi arda yapılan ihalede alan da olmayınca aramaya açılmamakta ve saha işletilmediği halde kapalı gözükmektedir. O nedenle yapılmak istenen değişikliği kısmen olumlu buluyorum. Çünkü Sektörün en önemli sorunlarından biri, gerek kamu gerekse özel kuruluşlardaki yönetsel yapıların verimsizliğidir. Bu yapıların verimliliğine yönelik çalışmalar, sektörün gelişimi bakımından son derece önemlidir. Söz konusu yapılarda hesap verilebilirlik ve şeffaflık mutlaka sağlanmalıdır

Amuran: Sayın Öztürk, milletvekili olduğunuz dönemlerde Ermenek ve Soma'daki maden kazalarından sonra TBMM'de yaptığınız konuşmalarda "Başka suçlu aramayın tek suçlu devlettir, devlet sorumluluğunu bilmelidir" diyordunuz. Devlet, madenleri neden kendi işletmez? Özel sektöre verilen madenlerin, denetiminde neden etkin olunamıyor? Ayrıca mevcut yasalarımızda uygulanacak cezalar caydırıcı değil mi?

Öztürk: Madencilik sektörünün stratejik öneme sahip olması, maden rezervlerinin, tükenen ve yenilenemez özellikte oluşları ve madencilik sektörünün en tehlikeli ve riskli sektörlerden olması nedeniyle madenleri, devletin ya da madencilik alanında markalaşmış ciddi firmaların işletmesinden yanayım. Çünkü Madencilik, doğası gereği içerdiği riskler nedeniyle dünyanın en ağır iş kolu olup, bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetimi gerektirmektedir. Son yıllardaki özelleştirme, taşeronlaşma, redevans gibi uygulamalar; kamu madenciliğini küçültmüş, kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş olan madencilik bilgi ve deneyim birikimini dağıtmıştır. Üretimin, yoğun birikim ve deneyime sahip olan kurum ve kuruluşlar yerine, teknik ve alt yapı olarak yetersiz, deneyim ve uzmanlaşmanın olmadığı kişi ve şirketlere bırakılması, buna ek olarak kamusal denetimin de yeterli ve etkin bir biçimde yapılamaması, iş kazalarının artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle madencilik sektörü daha yakından izlenmeli, daha sıkı denetlenmelidir.

Ülkemizde; yüksek risk taşıyan, mühendislik bilim ve tekniğinden uzak, teknik elemanın gözetim ve denetimi olmaksızın, tamamen ilkel koşullarda kurlsız ve denetimsiz çalışan pek çok özel maden işletmesi vardır. İş kazalarının önlenmesi için yasal mevzuatlarda yapılacak düzenlemelerle denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekirken, çıkarılan yönetmelikle denetimin özelleştirildiği ve ticarileştirildiği, iş güvenliği mühendislerinin görev, yetki ve sorumluluklarının net olarak tanımlanmadığı görülmektedir.

35 yıldır devletin küçültülmesi, kamunun faaliyet alanının daraltılması ile madencilik sektörü yarıdan fazla küçültüldüğü gibi, nesillerin bilgi ve deneyim birikimi de, darmadağın edilmiştir. Bir yandan madencilik kuruluşlarındaki mevcut birikimin reddedilerek madencilik üretimlerinin; yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi ve kuruluşlara bırakılması, diğer yandan kamusal denetimin iyice gevşetilmesi kazaların artmasına neden olmaktadır. Ülkemizde maden kazalarındaki artışlarda, iş güvenliği alanında bir türlü alınmayan önlemler, yetersiz denetim ve mevzuat eksikliklerin katkısı vardır.

Ülkemizdeki iş kazaları; birer cinayettir. Türkiye İş kazaları yönünden Avrupa'da 1., dünyada 3.'dür. Ülkemizdeki iş kazaları; Özelleştirme -Taşeronlaştırma ve esnek istihdam ilişkileriyle - Çalışma yaşamının, tümüyle sermayenin taleple doğrultusunda şekillendirilmesinin sonuçlarıdır.

İŞÇİLER İŞ KAZALARININ SORUMLUSU DEĞİL KORUNMASIZ TARAFIDIR

Amuran: Maden işçilerinin de önemli bir yeri var değil mi?

Öztürk: Kuşkusuz çok önemli. Ancak biz de İşçiler; iş kazalarının sorumlusu değil, korumasız tarafıdır. İş kazalarının tek suçlusudur. İşyerlerini denetlemeyen ve güvenlik önlemleri almayan işvereni cezalandırmayan devlettir. AKP iktidarı döneminde, iş güvenliği ve sağlığına hiçbir önem ve öncelik verilmediğinden sorun daha da büyümüştür. AKP iktidarında uygulanan neo-liberal iktisat politikalarında; özelleştirme, taşeronlaştırma, işletme kârları, ihracat ve benzeri olgular, temel başarı ölçütleri olarak alınmış, bu unsurların arka planındaki işçiye hiçbir şekilde yer verilmemiştir. Türkiye'de 15 yıllık AKP iktidarında sorun daha da ağırlaşmıştır. Kayıt dışı ekonomi ve istihdam genişlemiş, iş teftişi gevşetilmiş, ruhsat verme ve diğer mevzuat dışı uygulamalara göz yumulmuştur.

NÜKLEER SANTRALLER ÇEVREYE EN ZARARLI SANTRALLERDİR

Amuran: Nükleer santraller yeniden gündeme oturdu. Akkuyu'ya ek olarak yeni santral projelerinin gündeme gelmesinin kamuoyunda tedirginliklere yol açtığını görüyoruz. Mevcut enerji kaynaklarımız yetersiz midir? Enerji ihtiyacımızı gidermek için nükleer santraller tek seçeneğimiz midir?

Öztürk: Nükleer enerji "**tek çare değildir**". Hatta hiç çare değildir. Türkiye'nin çareleri tükenmemiştir. Türkiye'de, yıllardan beri "**Türkiye'nin enerji kaynakları yetersizdir. Ne yaparsak yapalım bu kaynaklar yetmez. İthalat zorunludur.**" söylenir. Bu gerçekdir. Ülkemiz, zengin enerji kaynaklarına sahiptir. DEK Türk Milli Komitesi raporuna göre; 140 – 170 milyar KW/h'lik hidroelektrik kapasitemiz var. Bunun üçte ikisi henüz devreye alınmamıştır. Ülkemizin diğer zengin enerji kaynağı Linyit. 12 milyar ton linyit rezervi var. Sadece üçte biri devreye alınabilmiş. Akışkan yatak teknolojilerine dayalı temiz teknolojilerle bu potansiyel neden devreye alınmaz? Jeotermal, güneş ve rüzgar gibi kaynakları ise, neredeyse hiç devreye alınmamıştır. Yenilenebilir enerji kaynakları, neden akılcı bir plan dahilinde teşvik edilerek, enerji üretimi için hızla devreye alınmıyor? Rüzgar: EİEİ; raporuna göre; elektrik üretimi için 48 bin megawatt rüzgar potansiyeli vardır. Bu potansiyelin sadece bir iki bin megawatt'ı devreye alınabilmiştir.

EİEİ'si, güneşten 380 milyar KW/h elektrik üretebileceğimizi açıklamıştır. Sıcak olduğu düşünülmüş ki; güneş potansiyelimize ise henüz "**el değmemiştir**". En önemlisi bedava, en güvenilir enerji kaynağımız "**enerji verimliliğidir**": Enerji verimliliği alanında; % 20-30'lık bir ek "**verimlilik**" sağlama potansiyelimiz vardır.

Ülkemizde; OECD ortalamasının iki katı fazla enerji harcayarak aynı birim GSH elde ediliyor. Ülkemizde kayıp-kaçak Oranı: %16 civarında seyrediyor. OECD ortalamasının 3 katından daha fazla. Hal böyle iken, ülkemizin yerli enerji kaynaklarının az olduğu ve nükleerin tek çare olduğu şeklindeki iddialar, nasıl doğru olabilir? Aksine zengin enerji kaynaklarımız vardır, ancak yanlış politikalar nedeniyle devreye alınmıyor. Kaldı ki mevcut koşullarda Nükleer Santraller, inşaattan işletmeye ve yakıtla, tamamen dışa bağımlı bir kaynaktır. Dünyada bile sorunlarını çözememiş nükleer santraller inşa etmek yerine, eksik üretim ve kayıp-kaçığı azaltmalıyız ve elimizdeki enerjiyi verimli kullanmalıyız. "**enerji kaynağımız yok, tek çare nükleerdir**" söylemi, kimilerinin ticari çıkar beklentilerini maskeleyen için kullandıkları bir argümandır ve dayanaksızdır.

Amuran: Bu değerlendirmelerinize göre nükleer santrallere mecbur olmadığımızı anlıyoruz...

Öztürk: Elbette. Nükleer santraller, zorunluluk değildir. Nükleer enerji, "**en ucuz enerji**", "**en temiz enerji**" değil, aksine en pahalı, en kirli enerjidir. Nükleer enerji, santralın inşasından sahipliğinden, işletmesine, uranyum zenginleştirmesinden atık yakıtlarının yönetimine kadar her aşamasında dışarıya bağımlı olduğunuz bir enerjidir. Nükleer enerji en güvensiz kaynaktır. Etkileri kaza anı ile sınırlı olmayan ve çok ciddi sorunlar içeren Nükleer kazalarına dünya tanıktır. Bizim

yöneticilerimiz, Nükleer Santral patlamalarını, sobanın üstünde kestane patlaması gibi sanmaktadırlar. Nükleer Santraller, çevreye en zararlı santrallerdir. Nükleer enerji üretiminde; uranyum üretiminden başlayan bir dizi işlem sürecinde ve bu işlemler zincirinin hemen her aşamasında, çevre için ciddi riskler oluşturduğu kanıtlanmış bilimsel gerçeklerdir Nükleer santrallerin atık sorununu ABD bile çözememiştir.

Amuran: Greenpeace yetkililerinin basında yer alan açıklamalarında: “elektrik piyasasında faaliyet gösteren TEİAŞ ve EPDK verilerine göre, 2018’de yeni bir elektrik üretim tesisine ihtiyacımız yok. 2026 yılında da olmayacak.” diyorlar. Ne dersiniz bu tesislere hiç mi ihtiyacımız olmayacak?

Öztürk: Geçtiğimiz 30 yılın verilerine göre, gayri safi hasılamızın yıllık ortalama büyüme hızı; %4’ün biraz altındadır. Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi’nin verilerine göre planlı bir enerji politikası ve sürdürülebilir bir kalkınma hızı ile, önümüzdeki yıllarda bir enerji krizi söz konusu değildir. Ancak bu durum Elektrik Üretiminden vazgeçmememizi gerektirmez. Enerji Piyasası düzenleme Kurulu (EPDK) verilerine göre 2010-2030 yılları arasında her yıl Dünya’da %1.65, Türkiye’de %4 talep artışı öngörülmektedir Arz güvenliği olan, temiz, kendi kaynaklarımıza dayanan sürdürülebilir Enerji üretim tesislerinin kurulması, yaşamın sürdürülmesi için bir zorunluluktur.

FETÖ’CÜLER DEVLETE SIZMADI DEVLETE BİLİNÇLİ OLARAK YERLEŞTİRİLDİ

Amuran: Söyleşiye başlarken dile getirmiştik. Aynı zamanda hukukçu olduğunuzu okurlarımıza hatırlatmıştık. Kumpas davaları sürecinde TBMM’de en fazla iftiralari, adil yargılama taleplerini gündeme getiren milletvekillerinden biriydiniz. Bugün ne denli haklı olduğuna ortaya çıktı. Bütün bu süreci bize yaşatan FETÖ terör örgütüyle mücadelede eksik kalan önlemler var mı, FETÖ’yü asıl yönetenler yakalanmadıkça sonuç elde edilebilir mi?

Öztürk: Ergenekon, Balyoz ve Odatv vb. kumpas davaları sürecinde, çözüm sürecinde ve AKP-FG ilişkileri hakkında TBMM’de 2008’den beri söylediklerimin doğru çıkmasından son derece üzgünüm. Keşke ben yanılsaydım da ülkemiz zarar görmeseydi. Bu gün FETÖ’ye karşı mücadele edildiği falan yok. FETÖ’cülerin devlete sızdığını söyleyerek mücadele yapılmaz. FETÖ’cüler, devlete sızmadı. Devlete bilinçli olarak yerleştirildi. Devlet kademelerine, yargıya yerleştirdikleri adamların FETÖ’cü oldukları bilinmiyor muydu? Benim gibi pek çok kişi söyledi. Bal gibi biliniyordu. Ancak o zaman FETÖ değildi, “Fethullah Gülen Hoca efendi” idi. Bütün sorun da buradan kaynaklanıyor. Ergenekon ve Balyoz gibi kumpas davalarıyla “darbecileri temizliyoruz” propagandasıyla ülkeyi kan kusturdular. Biz TBMM kürsüsünde “FG”çetesi dedikçe AKP’li vekiller çıldırıyordu. Gözleri dönmüşçesine bizim üstümüze saldırıyorlardı. Söylemedik söz, yapmadık hakaret bırakmazlardı. FETÖ’cülerini devlete yerleştirenler, devletin kapısının anahtarını FETÖ’cülere teslim edenler ortaya çıkarılmadan FETÖ’ye karşı etkin mücadele yapılamaz. Keşke yapılsaydı...

Amuran: Geçenlerde KHK’deki bir düzenlemeyi eleştirirken ilginç bir anınızı paylaştınız. Sizin döneminizde TBMM Adalet komisyonunda ret edilen bir düzenlemenin yeniden getirildiğini söylediniz. Hatta düzenlemenin şu anda FETÖ’den tutuklanan balyoz davası hakimi Ömer Diken’in talebi olduğunu söylemişsiniz. Bu anınızı paylaşır mısınız, ayrıca getirilen düzenlemenin ne gibi sakıncaları var?

Öztürk: Kumpas davalarında yargılama yapmış göstermek için yargılama yapılıyordu. Hemen karar verip, “darbecilere” hadleri bildirilecekti. Onun için CMK’ya uyulmuyor, savunma hakkı çiğneniyordu. İstanbul 10.Ağır Ceza Mahkemesi’ndeki Balyoz davası da önceden verilen karar, bir an önce ilan edilmek isteniyordu. Başkan’ın, Esas hakkındaki mütalaadan sonra savunma için avukatlara 2-3’er dk’lık süre vermek istemesi üzerine avukatlar duruşmadan çıktı. İstanbul Barosu da yeni avukat görevlendirmede. Hatta Mahkeme, İstanbul Barosu yönetimi hakkında suç duyurusunda bulundu. CMK’nun mevcut hükmüne göre avukat olmadan yargılamanın sürmesi ve hüküm verilmesi mümkün olmadığından bir yandan davanın başka bir yere nakli için uğraşılırken bir yandan da 4. yargı paketindeki bir madde ile “esas hakkındaki mütalaadan sonra avukat bulundurulması zorunluluğu” kaldırılıyordu. Böylece Balyoz davası istenildiği gibi avukatlar olmadan karara çıkacaktı. Savunma hakkına doğrudan saldırı olan bu madde hükmüne

adalet komisyonunda karşı çıktık. Komisyondaki Hocaların da destek vermesi üzerine AKP'li milletvekilleri de karşı çıktı. Böylece o madde tasarı metninden çıkarıldı. Çıkarıldı da ne oldu ki? Adalet Komisyonun o zaman reddettiği bu madde, şimdi 696 sayılı KHK ile getirildi. Bunların milli iradeden anladıkları işte budur. Bu düzenleme, savunma hakkını yok sayan bir düzenlemedir. Avukat olmadan da mahkeme, karar verebilecek. Bunun adı da **"adil yargılanma"** olacak. Hukuk devleti olmadığımızın somut göstergesi bu düzenleme.

SIYASAL İSLAMCI ANLAYIŞ TÜRK TÜRKİYE VE BENZERİ MİLLİ SÖZCÜKLERDEN RAHATSIZDIR

Amuran: Demokrasi kültürünün yerleşmesinde birliklerin kurumların derneklerin meslek örgütlerinin sendikaların rolü önemlidir. Daha üst düzeyde politika ürettikleri için yönetimlere yeni projeleriyle katkıda bulunabilirler. Zamanlama ve içerik açısından değerlendirmelerine katılmayabiliriz ama açıklama özgürlüklerine demokrasi adına engel olma hakkımız yok. Son günlerdeki TTB ve TBB ile ilgili siyasi değerlendirmeleri doğru buluyor musunuz?

Öztürk: Bugün Türkiye'de her alanda yaşanan sorunların ve sıkıntılıların nedeni; Türkiye'de Hukuk Devletinin olmayışı, üstelik toplumun çeşitli aidiyet duyguları etrafında kutuplaşmış olmasıdır. Toplumun bir kesiminin sesi, öteki kesime; öteki kesimin sesi beriki kesime ulaşmıyor. Ülkeyi yöneten güç, kendisinin düşüncesinden farklı düşüncelerin açıklanmasına tahammül edemiyor. TTB'nin **"Afrin harekatı"** na ilişkin yaptığı açıklama üzerine AKP Genel Başkanı, TTB ve TBB'nin başındaki **"Türk"** ve **"Türkiye"** ifadelerinin kaldırılması gerektiğini söyledi. Niye? Öncelikle belirtmeliyim ki TBMM ana komisyonu olan Adalet Komisyonunda 8 yıl çalışmış ve pek çok yasanın çalışmasını yapmış bir hukukçu olarak TTB'nin açıklamasını tam beş kez okudum. Açıklamada suç teşkil eden ifade görmedim. Kaldı ki; açıklamada suç teşkil eden ifade olsa bile bunun cezası, tüzel kişiliğin başındaki **"Türk"** ve **"Türkiye"** ifadelerinin kaldırılması olamaz. Öte yandan haydi TTB'ni yaptığı açıklama nedeniyle kızdın, başındaki **"Türk"** kelimesini bu yüzden kaldırdın diyelim. Peki TBB'nin başındaki **"Türkiye"** kelimesini neden kaldırıyorsun? TBB, ne yaptı? Bu tür olaylar, bir hukuk devletinde asla olmaz. TTB ve TBB'nin başındaki **"Türk-Türkiye"** ifadelerinin kaldırılmak istenmesinin asıl nedeni; Siyasal İslamcı anlayışın; **"Türk"**, **"Türk'lük"**, **"Türkiye"**, **"milliyetçilik"**ten ve Türk Ulus devletinden ve laik Cumhuriyetten son derece rahatsız olmalarıdır. Nitekim daha önce devlet kurumlarının başındaki **"TC"** ifadeleri, **"Türk'üm"** diye başlayan andımız kaldırılmış, **"Ne Mutlu Türküm diyene"** sözü görüldüğü yerden silinmesi, kökünün kazınması için seferberlik başlatılmıştır. Daha düne kadar **"Türk kimliği, Türk'lük, bölücüdür. Ulus devlet başımıza beladır"** diye açıklamalar yapılmıştır. Siyasal İslamcı anlayış, **"Türk"** **"Türkiye"** vb milli sözcüklerden rahatsızdır, bu kelimeleri her yerden söküp atmak istemektedir. Çünkü siyasal İslamcıların **"millet"** ifadesini, **"dini cemaat, ümmet"** anlamında kullandıkları bilinmektedir. Öte yandan Türkiye'deki bir avukatın, bir doktorun ya da bir mühendisinin bağlı olduğu meslek kuruluşu adı elbette **"Türk"** ya da **"Türkiye"** olmayacak da ne olacak? Almanya, ABD, İngiltere vs mi olacak değil ya. Kin, öfke ve öç alma duygularıyla devlet yönetilmez. Umarım bu sözler, bir anlık öfke ile söylenmiş sözler olarak kalır. Sağ duyu ve akıl üstün gelir. Girişilen yoldan geri dönülür. TTB'nin yönetiminden öç alacağım diye **"Türk-Türkiye"** kelimelerinden öç alınmaz. Yeni yeni sorunların ve tatsızlıkların doğmasına neden olunmaz.

Amuran: Biraz da siyaseti konuşalım. CHP'nin son kurultayına katıldınız. Bugün meclis dışında siyaset yapıyorsunuz. Kurultay'dan sonra izleniminiz ne oldu? Kurultay, beklentilerinizi karşıladı mı?

Öztürk: Kurultayın, benim beklentilerimi değil, milletimizin beklentilerini karşılayıp karşılamadığı önemlidir. Beklentilerinizin karşılanıp karşılanmadığı, sizin ne beklediğinize bağlıdır. Benim Kurultay'dan yeni bir beklentim ve umudum yoktu. Böyle bakınca Kurultay, benim beklentilerimi noksansız karşıladı. 1976 yılından beri bazen Kurultay delegesi bazen de seyirci olarak tüm Kurultaylara katıldım. Hiç böyle tatsız, tuzsuz amaçsız bir kurultay görmedim. Kurultay, sadece kanuni bir formaliteyi yerine getirmek için toplanmış gibiydi. Kurultay'ın görevi sanki sadece seçimden ibaretmiş gibiydi. Kurultayda, emperyalizme karşı kurtuluş savaşına öncülük eden, kimsesizlerin kimsesi Demokratik Laik Cumhuriyetin kurucusu, laik eğitimin öncüsü, tüm Cumhuriyet kazanımlarını ve kurumlarını yaşama geçiren, tek partililikten demokrasiye geçişi sağlayan, 1957'de ilk hedefler beyannamesini açıklayan, **"toprak işleyen, su**

kullananın" diyen CHP'nin kurultayı havası yoktu. Delegeler; CHP gibi büyük bir partinin en yüksek organının mensupları olduklarının farkında bile değillerdi. Amaç yoktu. Hedef yoktu. Ülkenin ve milletin sorunları ve çözümleri yoktu. 2019'a giden süreçte hangi yol ve yöntem izleneceği gündeme bile gelmedi. Kurultay'da "**Önce Türkiye**" yoktu. "**Önce ben**" vardı. Parti içi iktidar mücadelesinin, ülkedeki iktidar mücadelesinin çok çok önüne geçtiği bir kurultaydı. Kurultay, "**Bizi hedefe taşıyacak lider kim**" sorusuna takılıp kalmıştı.

CHP'DE BİLGİ BİRİKİMLERİNDEN VE DENEYİMLERİNDEN YARARLANMA KÜLTÜRÜ YOK

Amuran: CHP'de kamuoyunun izlenimine göre bilgi alma eksikliği var. Eski milletvekillerinden, deneyimlerden faydalanmayı pek tercih etmiyor görüntüsü var. Sözelimi size belli konularda fikir soran oluyor mu?

Öztürk: Evet. CHP'de en israf edilen, insan. deneyim. bilgi birikimi. Diğer partileri bilmiyorum ama CHP'de bilgi birikimlerinden ve deneyimlerden yararlanma kültürü yok. Deneyim, kolay kazanılmıyor. Bilgi, kolay biriktirilmiyor. Bir insan, bir konuda deneyim kazanıncaya kadar, bir konuda bilgi biriktirinceye kadar çok ağır bedeller ödüyor. Ağır bedeller ödenerek kazanılan deneyimlerden, bilgi birikiminden hiç ama hiç faydalanmak kimsenin aklına bile gelmiyor. Her biri, değişik konularda deney ve bilgi birikimine sahip eski İl, İlçe Başkanları ve Yöneticileri, Belediye Başkanları, Milletvekilleri bir kenara çekiliyor, seyirci oluyor. Parti hafızasında dün ile bu gün arasında kopukluk var. Parti önceki dönemlerde görev yapan elemanları, oyuna soksa Partideki dün ile bu gün arasındaki kopukluk gider. Bu gün görevde olan arkadaşlar, Dün neler olup bittiğini öğrenirler. Böylece Parti organizması da canlanır.

HUKUK DEVLETİ TÜKENİRKEN DEMOKRASİ ÇOĞALMAZ

Amuran- Partilerde parti içi demokrasi işlerlik kazanamıyor. Bu sadece sistemden mi kaynaklanıyor yoksa siyasi partiler yasasından mı?

Öztürk: Elbette sistemden kaynaklanıyor Ülkede demokrasi yok ki Siyasi partiler de demokrasi olsun. Bir ülkede demokrasi yoksa o ülkedeki kurum ve kuruluşlarda demokrasi nasıl olacak? Bir devlet, hukuk devleti değilse o ülkede demokrasi yoktur. Hukuk devleti tükenirken, demokrasi çoğalmaz. Çünkü Demokrasinin özü Hukuk Devletidir. Hukuk Devletinin temeli; kuvvetler ayrılığıdır. Türkiye'de Yasama ve Yürütme organından bağımsız hareket edebilen bir yargı sistemi var mı? Hukuk Devleti; Yasama ve yürütme organlarının eylem ve işlemlerinin yargı organları tarafından denetlendiği devletin adıdır. Türkiye; "**hukuk devleti**" diyebilir miyiz? Türkiye'de yargı organlarının yürütmeyi denetlemesi şöyle dursun, Yürütme, yargıyı denetler hale gelmiştir. Böyle bir sistemde Siyasi partilerde ve diğer kurum ve kuruluşlarda demokrasi nasıl işleyecek ki?

Amuran: Bugünkü sistem değişikliğinden sonra hangi seçim sistemi demokrasinin güçlenmesine destek olabilir?

Öztürk: 16 Nisan 2017'de yapılan referandumda kabul edilen Anayasa değişikliğiyle Kuvvetler Ayrılığı dolayısıyla Hukuk Devleti, tümüyle ortadan kaldırılmış, "**Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi**" adıyla Tek adam yönetimi, anayasal bir rejim haline getirilmiştir.. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sözü, halkı aldatmaya yöneliktir. Anayasa değişikliğinde Yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanına ait olduğu açıkça yazılıdır. Yani ortada "**hükümet**" diye bir kurum yok. Zaten Anayasa hukukunda "**Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi**" diye bir kurum yoktur. Türkiye de, ABD'de olduğu gibi Yasama, Yürütmeyi, Yargı da Yasama ve Yürütmeyi fiilen denetleyemediğine göre getirilen sistem, Bal gibi "**tek adam**" yönetimidir. Şimdi bundan sonra kısa vadede Türkiye'nin bu mevcut koşullarında demokratik parlamenter sisteme geri dönüşün fiilen çok çok zor olduğunu, hatta mümkün olmadığını düşünenlerdenim. Dua edelim 2019'da seçilecek "**tek adam**" demokratik hukuk devleti anlayışına, demokrasi anlayışına ve kültürüne sahip birisi olsun. Kısa vadede OHAL'in kaldırılmasını dileyelim.

Amuran: Türkiye'nin önemli sorunlarına değindiniz. Önemli analizler yaptınız. Çok teşekkür ederiz.

Öztürk: Ben teşekkür ederim.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

